

שלום לכולם,

חופשת הקיץ מתחילה ואנחנו רוצים לאחל לכל הסבאים ההורים והילדים חופש נעים מהנה ובטוח.

הצוות לדיון ערכי גבש רשימת ערכים מרכזית. הרשימה מורכבת מערכים שעלו במרבית קבוצות הדיון ועתידה להציגה בפני המזכירות. לאחר מכן תוצג לקיבוץ כדי שתהווה את הבסיס הערכי לגיבוש ובניית תקציב הקהילה לשנת 2013.

כפי שפורסם במייל היישובי, וכפי שדווח במהלך השנה האחרונה, היישוב נדרש להתאים את מתקני המשחקים הנמצאים בגבעת הילדים לתקנים המקובלים במדינה. משמעות הדבר כי יש להוציא את מירב המתקנים הישנים כדי למקם את המתקן החדש וכדי לעמוד בתקנים השונים. בחודש הקרוב יפוננו מתקנים אלה ויוצג המתקן החדש שאמור לתת מענה למספר קבוצות גיל. אנו ערים לכך כי מדובר בתהליך שאינו רק טכני היות ולמשחקים אלה ערך רגשי ונוסטלגי אך נדרש מאיתנו להתאים את עצמנו לדרישות החיצוניות.

עפ"י החלטת המזכירות, הקיבוץ ישתתף באחוזים נמוכים עלות פינוי המתקנים שאר התקציב הינו מתקציבי פיתוח שהמועצה הקצתה ליישוב והחלטה על כך שהתקבלה באסיפה יישובית.

כפי שכתבנו בעלון הקודם התקיים דיון בהשתתפות לילי לגביי מחירי המזון בחדר האוכל. החל מהתחילת שנת הלימודים (ספטמבר 2012) יוצג מחיר אחד מעל המנות. עם זאת וכפי שנהוג במרכולית, החיוב בקופה יהיה מופחת לחברי קיבוץ בשיעור של כ-20%. השינוי נובע מהחלטת המזכירות שנותנת ביטוי לתפיסה כי השדר הכללי הוא לא לבטא באופן מוצהר שוני והבדלים אלא להדגיש את האחידות. ההערכה היא כי פתרון זה יסייע לתחושה טובה יותר, ויחד עם זאת לא יפגע מבחינה כספית בחברים.

אנו עומדים בפני סיום תקנון הפנסיה ותוכנית העלאת זכויות הפנסיה. בהקדם נפרסם את החלטת המזכירות לגביי הצמדת זכויות הפנסיה ולאחר מכן נביא להצבעה את התקנון ותוכנית העלאת פנסיות היעד.

החודש התבצע חילוף גננים. יהושע פיצון אשר עבד שנים רבות בענף הנוי כעובד וכמנהל עבר לעבוד במשרה חלקית ומעתה יטפל בנוי של בית העלמין, בברכת הדגים ופתח יזמות לעבודה בגינות פרטיות. במקומו נכנס לעבודה עידן לוונהיים (בעלה של רות ברוידא) אשר מטפל בנוי בהרחבה כבר כשנה וחצי לשביעות רצון התושבים. עידן נבחר לטפל בנוי של כל היישוב כאשר בחירתו נעשתה במסגרת מכרז מסודר שנוהל על ידי וועד היישוב. אנו מאחלים לעידן ולצוות שלו הרבה הצלחה.

אנו רוצים להודות בשלב זה מעל גביי העלון לפיצון על עבודה מסורה ומקצועית של שנים אורכות בהן טיפל בנוי של כפר מנחם. פיצון ראה בכל החצר הציבורית כאילו היתה חצרו שלו וטיפח אותה מתוך אהבה תשומת לב ואכפתיות רבה. אנו מודים לו על נכונותו להמשיך ולטפל בנוי של בית העלמין שהינו מקום רגיש ומשמעותי ומאחלים לו ולנו בהצלחה.

קשר כביש- הועלתה למזכירות בקשה לבחון שנית את נושא קשר כביש אחר הצהריים. המזכירות דנה בזה והחליטה כי לא נכון לדון בנושא פעם נוספת משום שהשירות ניתן במשך מעל שנה והשימוש בו היה דל מאוד. אנו קוראים לחברים להיעזר בבני משפחה אם יש ובמידה וישנה בעיה פרטנית החברה מוזמנות לפנות לחמוטל על מנת למצוא מתנדבים מבין החברים שיהיו מוכנים להענות לקריאה במידת הצורך.

בברכת קיץ מהנה,

שלומי וחמוטל

פנסל פאפולאר פאר פאפולאר

אנו נמצאים "בלי להרגיש" במחצית שנת 2012, עברנו על דו"ח ה"אחזקות" (החלק המשקי- עסקי) הרבעוני.

בסה"כ מתגבשת תמונת מצב כדלקמן :

במפעל מתכת – המשך המגמה החיובית שהייתה בשנת 2011, בעיקר עליה ביצוא .

בתחום מכירת עמודי העץ המיובאים חל גידול רב.

ישנם 2 לקוחות גדולים שנקלעו לקשיים, ויש פעולות להסדרת החוב שמגיע מהם.

ברפת- התוצאות טובות מהתחזית, מטרתנו להצליח לעבור את הקיץ בצורה טובה, כי עיקר הקושי ביצור החלב הוא בעונת הקיץ.

בלול רביה- התוצאות תואמות את התחזית, עונת הקיץ מקשה על ביצועי העופות, אנו מקווים שבעזרת ההשקעות שעשינו בשיפוץ והסדרת הלולים, נקבל ביצועים איכותיים.

שותפות "צבר קמה" – עדיין מוקדם לדבר על תוצאות כי הגידולים המשמעותיים, הכותנה והרימונים, עדיין לפנינו, מטעי השקדים עמוסים בפרי, בניגוד לאשתקד, ומקווים שיהיו ריווחים יותר השנה.

מאגר ברקאי – כפי שכתבתי בעבר, היום משמש כמרכז רווח שמוכר מים ל"צבר קמה". לא מזמן פרצו בפעם השנייה למכון של המאגר וגנבו כבלי נחושת.

גרם נזק רב שבחלקו ממומן על ידי הביטוח.

הריחוק של המאגר מהקיבוץ מהווה אבן נגף בזמן פריצה, המקום ממוגן והחברים השומרים בלילה מתבקשים להיות ערניים במידה ויתרחש אירוע דומה בעתיד.

מחצבה- אנו בהפסקת עבודה לפי צו מינהל מקרקעי ישראל, בימים אלה אנו פועלים באמצעות יועצנו ועורכי הדין, להגעה למתווה שיאפשר לנו המשך עבודה וכרייה כחוק.

עובדים סודניים – בימים אלו מסתיים הפרק של העובדים הסודניים בכפר מנחם, לאור החלטות משרד הפנים שעליהם לחזור לארצם.

לפני כ- 5 שנים נסענו אברהם סלע ואנוכי לכלא "נפחא" וקלטנו אלינו 6 סודניים פליטים מדרום סודן, מתוך כוונה לתת להם להתפרנס בכבוד בזמן שהותם בארץ.

מהגרעין הראשון נותרו רק שניים, אחד העובד ברפת והשני במטבח (אקיגי ומנוט).

בזמן הזה עבדו גם בענף הנוי שני עובדים מצפון ומערב סודן.

לאחר הכתבות והסיפורים המזעזעים שאנו קוראים ורואים בתקשורת, אני יכול לציין בסיפוק שאנו כקיבוץ כפר מנחם עשינו במעשה קליטת הסודניים אצלנו, עשייה הומניטארית מכבדת ומכובדת, שמכילה את השונה והחלש כשווה בין שווים.

רשם : אבי בן צבי

יישום החלטות הקיבוץ לשינוי המבנה האירגוני

אנו נמצאים בעיצומו של מהלך בו צריכים להתבצע השינויים בהתאם למבנה-האירגוני שאושר בשיחת הקיבוץ.

הן המזכירות וההנהלה העסקית עוסקות בכך .

וברצוננו לפרט בפני הקיבוץ את המהלכים הנעשים, כאשר המטרות הן :

א. צמצום, חסכון, ויעילות במנגנון המנהל הקיבוצי [כ"א , שכר]

ב. סיום התהליך עד ל – 31/12/12

ולהלן המהלכים שנעשו ונעשים בנידון :

1. המזכירות והנהלת הקהילה אוחדו למסגרת אחת אליה מתוספים חברים חדשים המחליפים חברי מזכירות וותיקים.
2. צוות תיאום [שני היו"רים, מנהל עסקי , מנהלת קהילה] פועל באופן רציף.
3. צוותים/וועדות – אנו בתהליך של בדיקה ושל התאמת הוועדות לצרכים המשתנים [צמצום בי"ע , ושכר].
4. יושבי ראש [קהילה/עסקי] – 1 י"ע לכל יו"ר [צמצום בשכר] .
5. מנהל עסקי – צמצום-- 3 י"ע , [צמצום בי"ע ובשכר]-. הקדנציה של אבי מסתיימת בסוף השנה, ובקרוב יצא מכרז לתפקיד
6. מנהלת קהילה – 2 י"ע , [צמצום בי"ע ובשכר] . מתקיים מו"מ עם חמוטל להארכת משך פעילותה והדבר יובא לאישור.
7. ניהול קרקעות – צמצום - 2-3 י"ע , [צמצום בי"ע ובשכר] איצלה עומד לצאת לפנסיה - ובימים אלה יצא מכרז , התפקיד הנ"ל הוא מקום עבודה הדורש ידע , והתחייבות לזמן ממושך . ההנהלה העסקית תבחר את המנהל הבא ותגדיר את תחומי העיסוק.
8. גזברות - ל 2 י"ע [צמצום בי"ע ובשכר] . המשמעות תהיה בצמצום השירותים הניתנים לחברים ע"י הגזברית, כאשר המגמה היא, להעביר את חשבונות החברים לניהול הבנקים בישראל [צ'קים, כרטיסי אשראי, חשבון אישי בבנק] ובכך להפחית כ"א במערכת הכספית .
9. ניהול משאבי אנוש – המהלך בוצע , וצקי פועל לשביעות רצוננו כבר מספר חודשים.

לסיכום :

כולנו תקווה ואמונה שלקראת 2013 נפעל יחדיו ברוח החלטות הקיבוץ.

שלומי שקד – יו"ר הקהילה.

לחני! איהושע וכל המשפחה ברכות חמות לנשואי פויטל עם בחיל שי!

לאתנה, לעלה ואיצי'לה, לצפנה ויניה וכל המשפחה

ברכות חמות להולדת התאומים. הנכדים והנינים אלי וסמית

שאלתי את גל לונהיים

מה תחשבותיך בעקבותיו ההגרלה החגיגית ומה ציפיותך מהמשך?
אשמח אם תרחיב ממה אתה שבע רצון בתהליך ומה מעורר אי נחת?
את כמובן חופשי להתייחס לתהליך קליטת הבנים כרצונך.

וזו תשובתו:

מצד אחד אני שמח על כל צעד שמצביע על התקדמות בתהליך וצעד כהגרלת שטחים הנו משמעותי. מצד שני כחבר בצוות הבנים בשנה וחצי האחרונות אני לא מרגיש שהיתה הדברות אמיתית בין הבנים לקיבוץ ומרבית הבקשות והצעות שהועלו על ידי הבנים נדחו בצורה גורפת. מעבר לזה, כחברים לעתיד ושותפים לתהליך הדיון הערכי שמתקיים כעת בקיבוץ אני חש שיש פער מסויים בין הדעה שמייצג צוות המנהלת וצמ"ד לבין "דעת הרחוב" באשר לאופן קליטת הבנים. קשת הדעות הקיימת הקיבוץ הנה רחבה אך אני חש שרק צד אחד נשמע. התהליך נמשך כבר זמן רב ואני בטוח שישנן החלטות שהתקבלו בתחילת התהליך ואינן רלוונטיות עוד (מה גם שהקיבוץ עובר תהליך שינוי) ולכן אולי מן הראוי שיערך דיון נוסף בתוך הקיבוץ באשר לאופן הטיפול בנושא זה.

ואם נחזור לנאמר בתחילה, המשמעות של הגרלת השטחים, מעבר להיותה עוד שלב שעברנו בתהליך, הנה שהתגבשה לה פה קבוצה של בנים מאוחדים ובטוחים ברצונם לבנות פה בית (בתנאי שלא יוערמו יותר מדיי קשיים) והקיבוץ לא יכול להתעלם מרצונם והם כמובן צריכים להבין את הסביבה אליה הם רוצים להשתייך.

בהצלחה לכולנו....

התייחסות לדבריו של גל:

תהליך קליטה הינו תהליך משמעותי עבור הנקלטים והקולטים גם יחד והצוות משקיע מחשבה רבה כיצד לייצר הדברות. כפי שגל הציג בדבריו, ההגרלה יצרה קבוצה מחוייבת לתהליך הקליטה והבניה ואפשרה "קפיצת מדרגה" בשילוב הבנים בתהליכי קבלת החלטות. לצורך כך נבחרו שלושה נציגים, שגל הינו אחד מהם על מנת להצטרף לתהליכי קבלת החלטות. ביחס למודל הקליטה לחברות, קיבוץ כפר מנחם, החליט פעם אחר פעם בעקביות שחשוב לו לשמור על סטאטוס אחיד בין החברים. חשיבות זו חשובה במיוחד לאור הניסיון במורכבות הקיימת ביישוב בין הסטאטוסים השונים. המזכירות ניסתה לאפשר לבנים מסלול נחיתה רך (אפשרות לצאת לחופשה עד הכניסה לבית הקבע) כדי להקל עליהם. יחד עם זאת, בחרה לא לייצר מסלול נפרד. מעבר לכך, עם כניסת הבנים לחברות יוכלו להשפיע באופן אקטיבי על קבלת החלטות לגביי כלל הקיבוץ.

חמוטל

בימים אלה עובד ירושם פיצון אטמאאות לאחר שביכז את ענף הנוי בקול המסק
כ- 30 שנה איירושם הרבה תוצה הנאה מימי הפרישה והמסק יצירה

אוסה פרויזא ועיצן אונרייס זכו באכרז פייסובי בו נכחו מפעילי הנוי החזים.
הס החלו בעבודתם בקול ה- 17.6.2012 אמוסה ועיצן אחולי הצלחה

מורשת = ערכים = מורשת

קהילת היוצרים בכפר מנחם

מספר רב ועצום של יוצרים ואמנים, בעלי רמות מקומיות, ארציות ובינלאומיות, חיו בקבוץ בעבר וחיים בהווה בקהילת כפר מנחם. יצירותיהם ליוו את חיי הקבוץ, את ערכי הנוף והאדם, את החגים, המועדים והמסורות בשעות שמחה ויגון. וכל אלה בקבוץ בטרם היוולדו והנמשך לזמנים אלה. קשת רחבה של יצירות אלה ראוי להן "להאסף הגורנה".

מורשת = ערכים = מורשת

מרבית היצירות מרוכזות, מאורגנות ומוכנות לחשיפה ולהכרות עם הקהילה ההולכת וגדלה. לקט נוסף ייעשה בקבוץ, בארץ ובעולם על מנת לאתר את יצירותיהם של אלו שחיו איתנו, התהלכו בשבילי כפר מנחם והיו חלק בלתי נפרד של הנוף והעשייה היומיומי, בין השדות למפעלים, בין בתי התינוקות למתפרה ומחסן הבגדים. כמו כל אלה החיים, עובדים ויוצרים היום – כאן בגבעה ובקהילת כפר מנחם. כמתנדב ראשון, בכוונתי להפגיש את יוצרי הקהילה לחשיבה – החלפת דעות, סיכום והגשת המלצות למזכירות להקדיש דיון לנושא, על מנת לקבל אור ירוק וחיובי להמשך הטיפול והקמת המורשת האמנותית של הגבעה והקהילה, כי **מורשת = ערכים = מורשת**.

בברכה משה סעידי

ממרפאת השיניים

הגיעה למרפאת שיניים רופאה חדשה דר' לילך רווה אילן.

דר' רווה אילן היא בוגרת הדסה והיא עובדת אצלנו במיב אחה"צ בשעות 14.00-20.00.

דר' רווה אילן עובדת בעיקר עם ילדים ובמידת הצורך היא מטפלת במבוגרים. דר' דודו פולק עובד אצלנו כפריודנט הוא מבצע טיפולי השתלות, כרורגיה ופריודנטיה (נתוחי חניכיים)). דר' פולק עובד אצלנו בערך אחת לחודש ביום ו עם דר' מיכל שוחט.

דר' מיכל שוחט ממשיכה בעבודתה בימי ה' ושישי, והיא המנהלת המקצועית של המרפאה.

נאוה שעיו רינת ממשיכה בעבודתה כשיננית אחת לשבועיים ביום ג' בצהריים.

צביה גרשוביץ עוברת תקופת הכשרה, כדי שתוכל לעזור לנעמי בעבודה עם הרופאים.

לאחר שתסיים את תקופת הכשרה היא אמורה לעבוד עם דר' לילך רווה אילן.

נעמי כהן ממשיכה בעבודתה כסייעת ומנהל אדמניסטרטיבית של המרפאה. פניות ובקשות יש להפנות אליה.

בברכת שיניים בריאות

מסרה : נעמי כהן

פינה חדשה – פתקים

בפינה אפשר להכניס אמירות, ורשמים – מלים והערות במספר מילים בקיצור ותמציתי.

תלמה מביאה הערת שוליים :

באחד הימים כבר לפני שבועות אספתי שתי עלמות במסמיה, בשעות הערב המוקדמות. הסתבר, שלפחות לאחת אין דרך להיכנס הביתה מאחר ואין קשר כביש!

חשבתי לעצמי – בסדר, צריך לצמצם הוצאות, צריך לחסוך ולא לצאת למסמיה כל שעה, אבל **חובה לדאוג**, שיהיה במשך שעות אלו אדם שיענה לקריאה- שיהיה ברשותו רכב – וכל זה במסגרת השירותים לחבר, כדי לקפוץ למסמיה בקריאה לכל אדם, שאין לו מישו בבית.

לכל הנוגעים - אנא חישבו על כך!
למרות ההחלטות אפשר לשנות בקטן ולראות גם את הפרט הבודד.

שלום לתלמה,

מתוך הרצון לדאוג לפרט במשך שנה ויותר פעל שירות של נהג כונן ורכב שהיה זמין לקריאות של חברים וחברות לאיסוף ממסמיה בשעות אחר הצהריים כשאר הקיבוץ מימן את הכוונות והחבר את עלות הנסיעה (25 ₪). מאיר ארגוב ניהל מעקב אחר צריכת השירות והיה מדובר בקריאות בודדות (לעיתים רבות פחות מאחת בשבוע!). לאור זאת, הוחלט השנה לבטל את השירות. יש לציין כי למרבית החברים יש אפשרות לפנות למי מחברי הקיבוץ (חברים או משפחה) ולבקש סיוע במקרה הצורך. מקרים פרטניים מוזמנים לפנות אליי וננסה לסייע במציאת פתרון פרטני.

בברכה, חמוטל

שאלתה:

מדוע כמעט כל שיחות הקבוץ מתקיימות ביום ראשון?
מדוע לפחות לא למסות לקיים חלק מהשיחות בימים אחרים?

דודו שור

דודו שלום,

יום א נקבע כיום המרכז את הפעילות הציבורית בקיבוץ ישיבות הנהלה ושיחות קיבוץ ובהתאם לכך מכוונים גם בעלי התפקידים ובמיוחד אני, כמי שאינה תושבת במקום. יחד עם זאת, ייעשה מאמץ לקבוע מדי כמה שיחות שיחה אחת שאינה ביום א בערב.

חמוטל

קול 4 – מקרוב ומרחוק

זה למעלה מ-30 שנה פועל **שולחן הקומונות הבין-לאומי** כדי ליצור ולהעמיק קשר וזיקה בין התנועה הקיבוצית לבין חברי הקומונות בעולם, באמצעות ביקורים, חילופי בטאונים וספרים וכן קשרים אישיים שנוצרו במשך השנים. כלי עיקרי להשגת המטרה הוא כתב העת החצי-שנתי שלנו בשם **CALL** המגיע למאות קהילות שיתופיות בעולם

בשנתיים האחרונות צץ לו אח צעיר - כולו עברי - בשם **קול**, לא מעט בזכות ה"קומונות" החדשות שלנו שצצו בעשור האחרון בערי ישראל, בעיקר בפינות זנוחות הזקוקות לטיפול ועידוד, הרי הם הקיבוצים והקומונות בוגרי תנועות הנוער, שהתיישבו בשכונות ערים כדי להגביר חינוך, תרבות ורווחה.

הנה זה עתה ראה אור **קול 4** ומביא סקירות והצעות לתוך חיי קהילות שיתופיות בארץ וברחבי עולם. ראשונה קהילת Acorn, שהיא – בניגוד לרוב הקומונות - לא חיה לבדה אלא חברה בפדרציה שלמה של קהילות שיתופיות ברחבי ארה"ב. חברי Acorn נוהגים שיתוף כמעט מלא ומקיימים שתי ישיבות שבועיות לקביעת סדרי החיים, בין השאר לחלוקת העבודה, יציאות לחופשה ועוד.

מעניין סיפורן של שלוש קהילות, שנציגיהן ביקרו בארץ והתארחו באסיפה של חברי "שולחן הקומונות", על מנת לספר את סיפורם. שני חברים בקומונה Ganas בעיר ניו-יורק. סיפור כיצד הם רכשו כמה בתים בתוך שכונה עירונית, ושם הם מקיימים כמה מעגלי קהילה: חלקם חיים בשיתופיות מלאה ואחרים - פחות. הם מקיימים חנויות ספרים, שיפוץ רהיטים ובגדים ועוד. אגב, רבים מאנשי Ganas הם יהודים!

אורחים מהקומונה Jindbah מאזור בירון ב"י באוסטרליה סיפרו על בעיות המעסיקות אותן: הבטחת בעלותם על אדמתם, נטיעת עצים המונית לשמירת הסביבה – והשאלה הנצחית: האם להתיר החזקת חיות מחמד או לא?

יאן בנג, שהיה שנים רבות חבר קיבוץ גזר וחזר לנורבגיה לפעול ברשת קהילות **Camphill**, מכריז (בתוך מאמר ארוך שבו מפרט את השקפותיו): "...הניסיון ליצור חברה אלטרנטיבית באמצעות חיים קהילתיים, הוא אחד המקורות של התחדשות עבור התרבות המערבית. אלה נסיונות ברעיונות חדשים ... המכילים בתוכם זרעים של התחדשות הנקלטים בזרם המרכזי בחברה..."

ענבל, חברת הקיבוץ העירוני **משעול** שהתיישב בנצרת עילית - המציצה בנו מצילומה היפה - מכריזה במכתבה הגאה: "התפקיד שלנו הוא לפקוח לבני נוער בישראל את העיניים, לנער אותם, לעורר אותם, להראות להם מה קורה בחברה הישראלית... ויחד איתם לצעוד בשבילי המרד לשינוי פניה של החברה ולתיקונה. אנו קוראים להם לקחת אחריות על החברה בה הם חיים... כדי שיובילו וינהיגו אותה." וכך היא חותמת את דבריה: "זאת המשימה שלי – בתנועת הנוער, כחברת קיבוץ "משעול" וכחברת קבוצת הבחירה של המחנות העולים."

עוד חומר רב-גוני מצוי בחוברת **קול 4**, אך נסתפק כאן בדברי הסיום של עורכי **קול** - ליאור ואנטון, שניהם חברי "משעול" – "אז מה שגם תחליטו לקחת או להשמיט מן הדוגמאות שהבאנו של החיים בקהילה, אנו מקווים שלפחות תמצאו משהו מעניין, מעודד, מאיר עיניים ומעורר השראה".

יאל דרום

(התפרסם ב"ידיעות הקיבוץ", 1.6.12)

אם יפה וכל המשפחה בפירות חמות אנשואי הנכד אתן עם החיל היפה

איגרת לקט מישיבותיה של מזכירות התנועה בחדש מאי 2012

קודם כל למי שעוד אינו יודע....

מזכירות התנועה הקיבוצית מתכנסת אחת לשבועיים ביום א' לפני הצהריים למשך כשעתים. [פרוטוקול מלא](#)
[מתפרסם באתר הקיבוצים](#). כאן נזכיר רק קצת...

בישיבה מיום 6.5.12 - כיבדו אותנו בנוכחותם חתן פרס ישראל על מפעל חיים עזריה אלון ואשתו רות - חברי קיבוץ בית השיטה. (חודש קודם ארחנו גם את נתן שחם - חתן פרס ישראל לספרות).

מתוך הדברים שהשמיע עזריה אלון, רשמנו לעצמנו כמסר בעל משמעות ציבורית את אמירתו של האיש שהיה בין מייסדי החברה להגנת הטבע - וכך אמר:

הגנת הטבע נשענת על ארבעה עמודים: הכלכלי, המדעי, האסתטי והאתי.

על אלה נוסף העמוד החמישי - הציוני.

באותה ישיבה נמסר דיווח נרחב על פעילות המטה השיטופי, אשר סיכם סדרת ביקורים בעשרות קיבוצים והביא עמו משם לקחים רבים ושונים, שבעיקרם התמקדו בצורך לחדש ולפתח את השיח-הפנים-קיבוצי, שבלעדיו אין קהילה קיבוצית יכולה להגיע להסכמות על הדרך בה תבחר להתפתח בעתיד.

ולסיכום - נמסר דו"ח מרוכז ועתיר פרטים חשובים על פעילותה של מחלקת הבריאות - החל בהכשרת מנהלי בריאות בקיבוצים, עבור אל התנהלות הבתים הסיעודיים ונושאים נוספים חשובים לא פחות וביניהם הודגשה הפעילות ההתנדבותית למיצוי זכויותיהם של ניצולי השואה - פעילות, שמתנהלת על ידי חברים מתנדבים וזוכה להערכה רבה לא רק בקיבוצים.

בישיבה מיום 20.5.12 נדונה בהרחבה ואושרה בהסכמה כללית התכנית להקמת קרן מימון להגברת הצמיחה בקיבוצים, שניתן לה, על כן, השם **קרן לה"ב**.

זאת תהיה קרן שתכליתה - לסייע לקיבוצים לממש את הרעיון לפיו - היכולת להבטיח לאורך זמן את קיומה של הערבות ההדדית ואת הבסיס הכלכלי של הקיבוץ קיום כלכלי לחבריו, מחייבת קיומם של נכסים משותפים בבעלותו.

באותה ישיבה נסקרה בהרחבה, פעילות מלווי הקיבוצים המהווים יחד את "אגף הרכזים" בריכוזו של עמרי כנען.

ביקורי מטה בתנועה בקיבוצים (בכל יום ב' ביקור בשני קיבוצים, ולא תמיד באותו אזור) כמו התנהלות קיבוצים, המצויים בקשיים כאלה או אחרת - זה ועוד יותר מזה נמצא במסגרת אחריותם של הרכזים, שכל אחד מהם מלווה קבוצה גדולה של קיבוצים ומשקיע בכך, כמסתבר, לא רק שעות רבות כי אם גם ימים תמימים (כולל ערבים כמובן בישיבות ושיחות למיניהן).

ו...**לקראת מועצת התנועה שתתקיים באפעל ב-28.6.12 ותוקדש לנושא התרבות בקיבוץ** - נמסר בישיבה דו"ח התקדמות בהכנות, כולל ניסוח הסעיפים שיעמדו לדיון, גיבוש רשימת מנחים ודוברים בחוגים, דובר בפתיחה, דובר בסיום... כל זה יופיע בפירוט בדף נפרד שיתפרסם ב-10.6.12 - וישלח לצירים ולמזכירות / הנהלות הקיבוצים - בזמן.

מתוך כלל הפעילויות של אגפי התנועה ומחלקותיה יוזכרו להלן כמה דברים חשובים שודאי יגיעו לידיעת הציבור גם בדרכים אחרות:

[התנועה מתחילה בסדרה של כנסים אזוריים שיוקדשו להחלטה 1155 - 979](#)

והשלכותיה לגבי

מדיניות שיוך הדירות בקיבוצים. עקבו אחר הפרסומים.

מכתבים נשלחו לקיבוצים...

חשוב מאד לבוא ולשמוע!

מחלקת הבטחון בתנועה המטפלת בין השאר בכל מה שקשור לגיוס לצה"ל מבקשת לקבל תמונת מצב עדכנית לגבי מספר בני ובנות הקיבוצים בצבא. מכתב עם טופס למילוי פרטים נשלח למזכירות הקיבוצים. חשוב לשלוח את הטפסים חזרה - המחלקה רוצה להיות מעודכנת ולסייע במקום שתוכל!!

באגף המשימות נמצאים "על הפרק" נושאים רבים וחשובים - נזכיר רק 3 מהם, כאלה המכנסים אליהם את בנינו ובנותינו "בהמוניהם": מסע האופנים (של בני י"ב) הרפסודיה (שייט, שיחות, בילוי משותף - של כל מי שבא, ובאים המון...) והיציאה לשנת שירות - שעליה יש לכתוב בנפרד, אז רק הזכרנו.

שולח: עמיקם אסם (תכנון ומידע במזכירות).

עם שלומית וכל המשפחה

אנו אבלים על מות האם

צפורה הורוביץ

עם שרה, איציק, דליה וחיים

והמשפחה כולה

אנו אבלים על מות

אלדן אנקורי

עם שולמית, ארנון, רמי ועדנה

וכל המשפחה

אנו אבלים

על מות חברנו

קלוץ (אריה) לפידות

2012-05-21, כ"ט אייר תשע"ב,

דברים לזכרו של אבא

אבא יקר, הגיעה שעתך....

עת להיפרד והפעם לעולמים.

מסכת חיים שלמה באה לקיצה, מסכת המגלמת בתוכה הרבה שנים של עשייה, משפחה, תרבות, חיים שלמים.

כבן יחיד להורים בגרמניה הנאצית, בגיל 20, הגעת לבדך ארצה בשנת 1940.

בעליה בלתי גלית. אחריה מעצר של חצי שנה בעתלית אשר ממנו נשלחת לקיבוץ

עין המפרץ. לאחר תקופה קצרה אתה מצטרף לגרעין "אלגביש" בהדר,

ובשנת 1943 כל הגרעין מגיע לכפר-מנחם.

תקופה של צנע ומחסור, בלי משפחה תומכת, היווה הקיבוץ את הבית המשפחתי, בו

הכרתם אתה ואמא. קרוב לשבעים שנה אתם חיים יחד אוהבים ודואגים ומקימים משפחה

לתפארת.

נולדים הילדים, אני רמי ועדנה.

אני זוכר תמיד לטובה את התא המשפחתי שלנו.

מאד אהבתי לבוא ולהיות בבית. תמיד הייתם שם בשבילנו ותמיד היה ברור

מה מותר ומה אסור ואיפה הגבולות.

אני הייתי ילד שובב בצורה לא רגילה, ואם הצלחתי לעבור תקופות קשות בילדותי,

זה הודות לכם אבא ואמא.

אתה היית "הסמן הימני" בין מותר לאסור, אחרי כל מעשה קונדסות שלי היית לוקח אותי לשיחה ומציב את הגבול. זאת אני חב לך.

אהבתך לספורט ולכדורגל במיוחד, הביאה אותנו לנסיעות משותפות לרמת-גן למשחקים בינלאומיים. ארזת תיק עם סנדוויצים וקפה ויצאנו יחד לאצטדיון, אותם ימים טרם היית לנו טלוויזיה בארץ. נחמיה בן-אברהם שידר ברדיו. אנחנו ישבנו ביציע על מדרון אדמה ללא ספסלים וצעקנו ושמחנו עם כל התקפה של סטלמך או שייע גלזר.

עד לתקופה האחרונה בחייך תמיד העדפת ספורט ובמיוחד לצפות בכדורגל בטלוויזיה.

בהיותי בגיל הנעורים הערצתי את יכולותיך המקצועיות במקצוע המתכת והחרטות. היית דוגמא לגישה ה"יקית" של קפדנות דיוק ניקיון. לא היית מתפשר והיית תמיד כתובת לכל שאלה מקצועית בתחום.

היית רב אמן בחריטה, מקצוע אותו התחלת ללמוד בגרמניה אך בגלל המשטר הנאצי נאלצת לברוח מגרמניה מבלי לסיים את ההכשרה שם.

בגישתך הסופר קפדנית וביכולת המיוחדת שהייתה לך, רכשת את אמון כל הגברדיה במפעל המתכת. הבעיות הטכניות היותר סבוכות-בסופו של דבר נפתרו תחת ידיך.

כאשר הוחלט להקים אגף לכבישה חמה במפעל, נשלחת אתה כדי לרכוש ידע בתחום, אז גם נכנסת לתחום השטנצים, ובמשך עשרות שנים היית יוצר התבניות לכבישה החמה. עד היום משמשים מעשי ידיך במפעל.

יחד עם גישתך המקצועית במפעל, לא יכולת שלא להיות קשור לתחום התרבות האומנות, נקשרת מאד לשירה במקהלה המקובצת של הקיבוצים.

אחת לחודש היית אורז מזוודה ונעלם לשבוע לשיר במקהלה.

בשל קול הבס העז והמדויק שלך, נחשבת תמיד "לטורבו" של הבסים ולכח חשוב בהרכב המקהלה.

הדבר היה כה קדוש וחשוב לך ולא פעם השארת אותנו הילדים ואמא עם געגועים עזים לשובך. התמדת במשך עשרות שנים במקהלה וזכית להערכה רבה

מכל חברה.

כאשר הפסקת לשיר במקלה, המשכתם אמא ואתה לנסוע לקונצרטים ולא ויתרת על המוזיקה. הייתם מנוי קבוע באולם הקונצרטים ואף קיבלתם מקומות קבועים באולם בגבעת ברנר מתוך כבוד שרכשו לכם.

כשרון בולט נוסף היה לך בתחום המשחק והתיאטרון. הזקנים בכפר יעידו כי הצגות הפנטומימה שלך, המכנסיים הגנובים, המקלחת בקיבוץ ועוד, הצחיקו עד דמעות בחוג הדרמאטי יחד עם אברהם גרינבוים, שמעון ק. ואחרים שעשעתם את הקהל בהומור רב ובדרמטיות.

בשנות הששים של המאה תפס אותך שיגעון הצילום, הקמת מעבדה לצילום והיית מבלה לילות וממלא אלבומים בשחור לבן. וגם כאן נכנסת ביסודיות וקפדנות לכל הכללים וחוקי הצילום. הייתה בך סקרנות ויסודיות בלתי רגילים, בדרכך שלך מצאת את הסיפוק והמרחב שכה חיפשת.

בשנים האחרונות התמדת יותר מתמיד במשחק הברידג', אותו למדת מאביך- סבא פאול, ולא היית מחמיץ שום מפגש במועדון הברידג' האזורי. סחפת גם את רמי איתך ועוד חברים ותמיד נהניתם מאד, הגם שלא תמיד היה לך פרטנר כלבבך... והיו לך די כאבי ראש... איתו. אבל תמיד ברוח טובה בשל אהבת המשחק והסקרנות. בענייני גסטרונומיה, כבר בתור ילד אני זוכר את כמיהתך לקפה טוב ולחתיכת נקניק... היה צנע ואתה דמיינת את אלה. כמובן כמורשת מהתקופה בגרמניה. אמא ואתה תמיד דאגתם שבבית יהיה מעט יותר ממה שניתן להשיג בקיבוץ באותם ימי צנע.

לאמא תמיד היו "מלחמות" איתך לא להגזים בעניין השומנים והמתוקים באוכל.... עליהם לא ויתרת.

אמא ואתה ידעתם תקופות יפות, זכורים לי מפגשים משפחתיים רבים רבים, אתם, אנחנו הילדים והנכדים שלכם, היית פותח שולחן גדול ועורך אותו כהלכתו ותמיד מכין לאחר הארוחה "תכנית אמנותית" אם בקופסת הקסמים לנכדים

ואם בשקופיות מהטיולים הרבים שעשיתם אתה ואמא.

קשר מיוחד מאד היה ביניכם ובמשך שנים רבות והוא רק התחזק עם השנים

בדאגה שלכם זה לזו וכך נמשך ממש עד לעת האחרונה.

חובה מיוחדת לי להודות לצוות בית הדר המסור והחם ולצוות המרפאה ובמיוחד

לדני שעזרו לנו כה רבות לעבור את התקופה האחרונה.

אבא -אתה עוזב אותנו ואת אמא שתאלץ מעתה להתמודד בכל יום עם מציאות חדשה

בלעדיך. השותפות שלכם תמה. כמה עצוב. כך רצה הגורל.

תנוח בשלום, נזכור אותך בחדוות החיים ובבית החם שהענקתם לנו אתה ואמא.

ממני ארנון

המוסיקה והשירה הייתה לאבא חלק משמעותי מההוויה שלו, אני מרגיש שחלק גדול מהאהבה הזאת עבר אלי. אבא היה ממייסדי ומקימי מקהלת הקיבוץ הארצי, בדרכו העקבית הוא התמיד לשיר במקהלה 50 שנה. שנים רבות שרנו יחד הופענו בקונצרטים בארץ ובחו"ל. אבא היה מתרגם את הטקסטים במקהלה, הצורך שלי ללמוד ולהתפתח בכיוון הזה היה דרך האהבה הזאת של אבא. מאוד אהבתי את הרצינות בלמידת החומר בשירה בהתייחסות לגוף המקהלתי. היית תמיד ערני בחזרות וממוקד. לימים הצלחתי להביא אותך לפיתוח קול ולהתמקצעות בקריאת התווים. היכולות שלך אבא לתרום למקהלה גם בידע הפילוסופי התרבותי שהיה לך וגם בהומור היו גדולים ונהדרים. זכורים לי תמיד המערכונים שעשית בפנטומימה. (כמו המקלחת הציבורית או אכילת בננה או המכנסיים הגנובים שהוזכרו כבר קודם) הצלחת להלהיב ולהצחיק את כלם. אבא היית שם דבר במקהלה, אושיה. קול הבס והיכולת לרדת לצלילים הנמוכים ביותר היו נדירים ומרתקים.

אהבתי מאוד לשבת במחיצתך במקהלה לראות את ההערצה האהבה וההערכה שהייתה כלפיך.

אמש מיד עם היוודע דבר מותך, כתבו אלינו מספר אנשים כאלה שהכירוך מאז וכאלה שרק שמעו אודותיך. אקריא לך חלק רק כמה שורות:

אורי: קיבלתי כעת הודעה עצובה על פטירת אביו של רמי. אביו של רמי -"קלוץ" היה ממייסדי המקהלה ושר בה שנים רבות. אנחנו, שהכרנו אותו - אהבנו אותו מאד.

מאיה: רמי יקירי,

המון זיכרונות עלו מתקופה שהיא כבר נוסטלגיה. בתוך התמונות שבראשי, אני רואה את אביך יפה התואר, האציל עם גינוני התרבות העמוקים, כאלה שרוב הצברים לא הכירו ואנחנו זכינו לגדול לאורם אפילו אם לפעמים התביישנו בשונות המעודנת הזאת.

משתתפת בצערך ובצער המשפחה על האבדן.

קובי: רמי יקר,

צר היה לי להתבשר על לכתו של קלוץ מאיתנו. אהבתי את האיש, חברתו ואישיותו נעמו לי מאד, ושיתוף הפעולה עמו היה מחכים ומענג. אתך ועם המשפחה בצער לעת פרידה.

זהר: לכם רמי ואורית

וכל בני ביתכם

משתתפים בצערכם.

זכיתי לראות את אבא ביום הולדת 40 למקהלה. לא שמעתי את קולו, לצערי, אך אני מאמין

שאתה רמי, ממשיך נאמן לאבא בקטע הזה.

מחבקים ואוהבים אתכם.

דברים שכתבה עדנה

אבא

היום אנו נפרדים ממך.

לפני כחודשיים נקראנו למרפאה ושם נאמר לנו שמצבך קשה מאוד ולא בטוח שתעבור את הלילה. אך אתה החזקת מעמד. גם לפני שבועיים הורע מצבך ושוב יצאת מזה. אתמול בשעות הבוקר חדלת מלנשום.

פחדתי מאוד מהרגע בו אקבל את ההודעה על מותך. כאב הפרידה הוא גדול ויחד עם זאת יש תחושת הקלה על כך שאינך סובל עוד.

מאתמול עולות לי בערבוביה תמונות מהילדות ומראות מימך האחרונים.

אתה ואמא הענקתם לנו בית חם, קשוב ואוהב. אני זוכרת את הטיולים בשבתות לקטוף פטריות, את טיולי השלוליות בחורף.

כמה לא אהבתי לחזור בערב מהבית לגן ואתה היית מלווה אותי, אוסף את ידי הקטנה בכף ידך החמה ונוסד בי בטחון שהכל יהיה בסדר. הייתי מבקשת ממך שתישאר רק עוד קצת ואתה היית נשאר גם אם המשכיבה אמרה כבר לכל ההורים ללכת.

אני זוכרת עד כמה היה חשוב לך טיפוח הבית ותמיד היית עסוק אם זה בצביעת הרהיטים או בניית דלת כניסה יפה לבית. תיקון כל דבר שהתקלקל והעבודה בגינה.

כשגדלתי ונישאתי לבועז עבדתם יחד במפעל המתכת. היה ביניכם קשר מצוין! אתה נתת והענקת לו מהידע והמקצועיות שלך בנדיבות ופעמים רבות אמרת לי כמה אתה אוהב אותו ואיזה איש מקצוע טוב הוא.

כשנולדו ילדינו שמחתם כל כך והייתם אתה ואמא עזרה גדולה בשבילנו. היינו באים אליכם לארוחות ערב, הם היו ישנים אצלכם בימי השישי, הייתם לוקחים אותם לבילויים שונים רק הם ואתם ותמיד הרעפתם עליהם אהבה וחום.

זכור לי אבא איך היית מספר להם סיפורים. הכל היה מלווה בהצגות מצחיקות והומור רב והם היו מבקשים עוד פעם ועוד פעם שתספר להם.

מהבית כולנו זוכרים את ארוחות הארבע המפורסמות. היינו באים אליכם כל יום שבת כל משפחתנו הגדולה למפגש משפחתי וארוחה מפנקת.

אתה ואמא עבדתם כמו צוות מיומן, חושבים יחד, מתייעצים ומבצעים.

על השולחן היו מטעמים רבים והשולחן ערוך בכלים היפים שמוציאים לאירועים מיוחדים. מסדרים מקומות מיוחדים לילדים שיוכלו לשבת יחס ויהיה להם כיף. הכל מתוכנן.

מידי פעם בסופה של ארוחה היית מוציא את מקרן השקופיות שלך. שולף מתוך אוסף תמונות המשפחה הגדול כמה קסטות של תמונות ומקרין אותם לכולנו. היו אלה רגעים קסומים של משפחתנו. כמה זיכרונות, חוויות וכל כך הרבה צחוק אהבה ותחושת שייכות היו שזורים באותם הרגעים.

השארת לנו אבא בכל אחד מאיתנו חלק ממך.

אזכור תמיד את האדם הטוב שהיית, את הנתינה והלארגיות שהייתה בך, את ההתמקצעות בכל תחום שעסקת בו ואת הזוגיות המופלאה שהייתה לך עם אמא.

מבטיחה לך שנשמור על אמא היטב.

נוח על משכבך בשלום .

נתבקשתי לכתוב בשם כל הנכדים ואני שמח על ההזדמנות שניתנה לי להביע את תחושותי.....

סבא שלנו היה מקור של צחוק וקסם כשהיינו נפגשים כל יום שבת בערב לארוחה המסורתית של המשפחה.

תמיד היה מעניין אותנו בקסמים ומשמיע קולות מצחיקים ובעצם היה משתף איתנו את כישרון המשחק והבמה שלו.

כמיטב זכרוני האווירה היתה מאוד משפחתית במפגשים אלו: אוכל משובח, שולחן מלא דברים מתוקים רק לנכדים והרבה צעצועים מסודרים היטב בסלון.

עוד דבר שעבר במורשת הדורות המשפחתית היה החיבה לכדורגל ואני זוכר בצלילות שהיינו יושבים יחד בסלון של הסבים וצופים בתכנית השבת המסכמת את משחקי סוף השבוע.....

היה במפגשים האלו משהו אינטימי וקסום ואנחנו שומרים זיכרונות רבים וטובים מאותם ימים.

בכלל, סבא היה איש מיוחד עם שאיפה גבוהה לדייקנות ומצויינות בכל הקשור בעבודות היד והמלאכה.

תמיד היה מסודר למופת, החל מכלי העבודה שהיו מסודרים למסדר צבאי במרפסת שמחוץ לבית הישן וכלה בגילוח המושלם ובאפטרשייב החזק שאת ניחוחו תמיד אהבתי להריח. סבא תמיד התלבש מסודר וגילה כלפינו הנכדים סבלנות אין קץ... גם כאשר ניסה (שלא בהצלחה מרובה) ללמד אותנו את משחק הברידג' המורכב. תמיד הסביר לאט וקיבל בהבנה את כל השיגעונות שלנו.....

בחגים המשותפים, אני זוכר את קולו הנמוך והמייוחד.

כאשר שרו שיר בבית – נדמה שנרות החנוכה אפשרו לו להציג לנו גם את יכולתו הנפלאה בתחום זה.

עם הזמן כולנו התבגרנו והתפתחנו והחיים קיבלו נפח ומסלול שונה לכל אחד מאיתנו, אך

את זיכרונות ילדותינו נשמור תמיד במקום מיוחד ואת דמותו של סבא המצחיק, החם והאהוב, כל אחד מאיתנו הנכדים שומר בלב.

אני מקווה שנעביר גם אנחנו לילדינו את אותם ערכים וחוויות כמו שסבא וסבתא טיפחו אצלנו.....ושנדע לשמור על המשפחתיות המיוחדת שהורשה בנו כ"כ טוב בילדותנו.

בנימה אישית יותר,

אתמול כאשר ראיתי אותך שוכב במיטה שלך בבית הדר – ללא רוח חיים; הרגשתי תחושה עזה של קירבה אליך, קצת כמו שהייתי ילד והיית לוקח אותי לטייל עם המריצה שבנית במיוחד.

הרגשתי שכל הכאב והסבל הפיזי אותם חווית בחודשייך האחרונים סוף סוף הניחו לך ואפשרו לך לחוש שלוה.....שלוות נפש ושלוות גוף ובכך הלכת למקום אחר שהוא טוב יותר ונעים לנפש המיוחדת שלך.....

סבתא,

את יקרה לליבנו ואנחנו כולנו מאוד אוהבים אותך ועוטפים אותך בחיבוק חם ואוהב בשעה זו, ומקווים שאהבתנו תיתן לך כוחות ותעצומות בכדי להתמודד עם האובדן.

זהו סבא,

חיבוק גדול ואוהב אחרון מכולנו.....

אנחנו אוהבים אותך ושומרים אותך בתוכנו ונמשיך להיזכר בשמחה והנאה בכל אותן חוויות ילדות שיצרת עבורנו.....

נוח בשלום ובשלווה

שלך,

בשם כל הנכדים. עמית

קלוץ,

מורי ורבי, כך הייתי מקדם את פנייך בכל פגישה אקראית על אם הדרך. מחליף כמה מילים, משתדל לגעת בליטוף, להיות בטוח שאתה לידי, וממשיך בדרכי.

בשנת 1962 התחלתי לעבוד במפעל מתכת. מוסדניק שעבד לאחר שהסתיימו הלימודים, שלוש שעות מידי יום. אחרי זמן קצר הפקידו אותי בידייך. היית נחשב במפעל "רב אומן" בכל העבודות של עיבוד שבבי במתכות. אתה היית המורה הטוב ביותר ללימוד נושא זה. היה לך ידע תיאורטי, שהיה מצרך מבוקש מאוד בשנות ה-60. בנוסף, הייתה לך רגישות לחומר. כשעבדת ליד המחרטה או במכונת העתקה של שטנצים, למסתכל מהצד היה זה נראה כאילו אתה רוקד עם המכונה - הסכין חדר בכוחות עצומים לחומר, העלה עשן והפלדה התלהטה בקצה הסכין. ולעומת זה, אתה ניצבת בשקט, בלבוש האלגנטי ובתנועות המחושבות שלך. הניגודיות הזו תמיד הרשימה אותי ושימשה לי מודל לחיקוי.

קלוץ, אתה היית "רב" בשבילי, ואמרתי לך את זה פעמים רבות. לא שיננת בפני אמרות שפר ומובאות פילוסופיות. אתה חיית את האמיתות שלך ואני ידעתי להבין ולהפנים אותן. אתה ביצעת עבודה לא משום שצריך היה ולא כדי לרצות את המערכת. אתה ראית בכל עבודה אתגר ומיקסמת את היכולות שלך בכל שבב שהורדת מהחומר. מימד הזמן לא היה חשוב בעינייך, הביצוע היה נר לרגלייך.

היית לי מורה רוחני לחיים. השקט שלך, הסבלנות והיכולת לראות בכל טעות שעשיתי במהלך העבודה נקודה שממנה ממשיכים להתקדם.

עבדנו יחד מעל עשרים שנה, אני המשכתי לעוד כיוונים ותפקידים, אבל תמיד ידעתי שיש לי אותך להתייעצות וקבלת תשובות, כשהתעוררו בעיות בעיקר מקצועיות שלא הצלחתי לפתור.

קלוץ, אתה תישאר בשבילי מודל לחיקוי של עובד מקצועי ושל אדם באשר הוא.

בתפיסת עולמי אדם לא מת לאחר קבורתו, אדם מת כשמפסיקים לחשוב ולהיזכר בו.

אני ממשיך לחשוב עלייך ובשבילי אינך בין המתים.

אני משתתף בצער המשפחה, שיכולה להיות גאה באבא, סבא ואדם שכמוך.